

การพัฒนากิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการสำหรับนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์
Development of the guidance activities for promoting the twelve core
values for secondary school students in Phetchabun Province

วิไลวรรณ วิภาจักษณกุล¹ และสุภาพร ชุสสาย^{2*}

Wilaiwan Wiphajaksanakul¹ and Supaporn Chusai^{2*}

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ข้าราชการบำนาญ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

²อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

*Email : supaporn.chu@pcru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เพื่อประเมินผลการการใช้กิจกรรมเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ และ 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามค่านิยมหลัก 12 ประการของนักเรียน หลังการใช้กิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ วิธีดำเนินการวิจัย ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่โรงเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมและผู้วิจัยเลือกอย่างเฉพาะเจาะจงเป็นหน่วยวิจัยจำนวน 4 โรงเรียน ปีการศึกษา 2559 ประกอบด้วย ครูแนะแนวจำนวน 4 คน นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 112 คน ประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 18 คน โรงเรียนบ้านห้วยลาด นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 20 คน โรงเรียนบ้านทุ่งสมอ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 34 คน โรงเรียนวิทยานุกูลนารี และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 คน โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม เครื่องมือวิจัย ได้แก่ กิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ จำนวน 12 กิจกรรม อนุทิน แบบสัมภาษณ์ครู แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามค่านิยมหลัก 12 ประการของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 12 กิจกรรมมีประสิทธิภาพระดับมากขึ้นไปทุกกิจกรรม และ การประเมินผลการใช้กิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ สามารถนำไปใช้สอนได้ทุกแผนจากเกณฑ์ประเมินทั้งหมด 4 ข้อ คือ 1) กิจกรรมมีความเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของนักเรียน 2) แผนการเรียนรู้ในกิจกรรมสามารถนำไปใช้สอนได้ 3) สื่อ/ อุปกรณ์มีความเหมาะสมกับนักเรียน และ 4) ประโยชน์ที่นักเรียนและครูได้รับจากกิจกรรม สำหรับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามค่านิยมหลัก 12 ประการ อยู่ในระดับดี ถึงดีเยี่ยม (70 – 100) ร้อยละ 100 คือ ข้อ 9 มีสติ รู้ตัว รู้ทำปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ส่วนผู้ปกครองของนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามค่านิยมหลัก 12 ประการของนักเรียนในระดับดี ถึงดีเยี่ยม (70 – 100) ร้อยละ 100 ได้แก่ ข้อ 7 เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระ ประมุข และข้อ 12 คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

คำสำคัญ: กิจกรรมแนะแนว ค่านิยมหลัก 12 ประการ

Abstract

The objectives of this study were 1) to develop , 2) to evaluate the using of Guidance Activities for promoting the twelve core values for secondary school students and 3) to study the opinions of students and parents towards the desirable behaviors according to the twelve core values for secondary school students after using Guidance Activities for promoting the twelve core values for secondary school

students. The research methodology used to study was research and development. The samples were volunteer schools and purposive sampling consisted of 4 guidance teachers and 112 students ; they were 12 Mathayomsuksa 2 students from Baan Huaylard School, 20 Mathayomsuksa 3 students from Thungsamor School ,3 4 Mathayomsuksa 3 students from Witthayanukulnaree School and 4 0 Matthayomsuksa 1 students from Lomsakwitthayakom School. The 4 instruments used in this study were 1) 1 2 Guidance Activities for promoting the twelve core values for secondary school students,2) The Journal ,3) The Teacher Interview Form and 4) The students and parents' Questionnaire . Data were analyzed by content analysis, mean and percentage .

The results revealed that All of The Guidance Activities for promoting the twelve core values for secondary school students' effectiveness were at the most level ,the evaluation using 4 aspects of criteria on Guidance Activities for promoting the twelve core values for secondary school students revealed that they could be practical ; the first was suitable for development periods of students ,the second was every lesson plan could be used to teach , the third were the media and materials were suitable for students and the last one was students and teachers could get the usefulness from the guidance activities for promoting the twelve core values for secondary school students respectively. And the students'opinions to the desirable behaviors on the twelve core values for secondary school students between the good level to the excellent level (70-100) that was at the 100 percentage was item 9 having mindfulness awareness and do according to the King 's speech and the parents'opinions to the desirable behaviors on the twelve core values for secondary school students between the good level to the excellent level (70-100) that was at the 100 percentage were item 7 understanding and learning being democracy under the King monarchy and the item 12 awareness to the benefits of public and nation more than selves'benefits .

Keywords: guidance activities, the twelve core values

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยได้มีคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เป็นผู้บริหารประเทศ และคณะได้ประกาศนโยบาย ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ เพื่อเสริมสร้างและปลูกฝังให้แก่เยาวชนและคนไทยทุกคน สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานได้นำนโยบายค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ สู่การปฏิบัติ โดยกำหนดแนวปฏิบัติให้สถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาลงสู่การปฏิบัติ โดยให้สถานศึกษามุ่งค่านิยมหลัก 12 ประการ ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีการประกวดเล่าเรื่อง ท่องบทอาขยาน คัดลายมือ แต่งเพลง กลอน ฯลฯ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีกิจกรรมการ เรียนรู้ตามแหล่งประวัติศาสตร์ ทำโครงการ/โครงการตามแนวพระราชดำริ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นต้น และกำกับให้สถานศึกษาปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลัก 12 ประการให้กับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เน้นการ ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน จนเกิดเป็นพฤติกรรมที่ยั่งยืน พร้อมทั้งให้มีการพัฒนาและประเมินอย่างเข้มข้นในแต่ละระดับชั้น

กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จัก เข้าใจตนเอง สามารถตัดสินใจ ปรับตัวได้ ใช้ชีวิตได้อย่างมีสุข รวมทั้งเป็นพลเมืองที่ ดีของชาติ ขอบข่ายสาระของกิจกรรมแนะแนวที่จัดประกอบด้วยสาระ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้าน สังคมและส่วนตัว รวมทั้งการจัดบริการทั้ง 5 บริการให้กับผู้เรียน จากการศึกษางานวิจัยกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียนจะเป็น การแก้ปัญหาพฤติกรรมที่พบเช่น การพัฒนาความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ความ ยืนยันมั่นเพียร ฯ ฯลฯ ดังนั้น จากการที่ คสช. ได้กำหนดประเด็นค่านิยมหลัก 12 ประการเป็น เพื่อคนไทยทุกคนได้นำไปเป็น แนวปฏิบัติในการประพฤติตน เพื่อแสดงออกถึงความมีเอกลักษณ์ของคนไทย ขณะที่เตรียมพร้อมสู่การเป็นสมาชิกประชาคม อาเซียนที่ต้องพบปะมิตรมาจาก 9 ประเทศ จากการสัมภาษณ์ครูแนะแนวแกนนำในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

พบว่า ในโรงเรียนยังไม่มีการพัฒนาชุดกิจกรรมค่านิยมหลัก 12 ประการ และมีความต้องการชุดกิจกรรมที่พัฒนาค่านิยมหลัก 12 ประการในโรงเรียน เพื่อสามารถนำมาใช้จัดกิจกรรมแนะแนวให้มีค่านิยมหลัก 12 ประการอย่างมั่นคง และยั่งยืน ดังนั้น เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของโรงเรียน และนโยบายของรัฐบาล ผู้วิจัยจึง พัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการสำหรับนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ขึ้น เพื่อศึกษาชุดกิจกรรมแนะแนวค่านิยมหลัก 12 ประการที่พัฒนาผู้เรียนได้รวมทั้งปัจจัยที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาค่านิยมหลักเกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างมั่นคงเป็นอย่างไร และเพื่อใช้เป็นชุดกิจกรรมกลางให้กับครูแนะแนวในจังหวัดเพชรบูรณ์นำไปใช้ในการจัดการเรียนสอนกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เนื่องจากนักเรียนในวัยนี้เป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และสติปัญญา และเป็นวัยที่ต้องรู้จักและเข้าใจเอกลักษณ์ของตน รวมทั้งมีค่านิยมที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต เพื่ออยู่ร่วมกับชุมชนในสังคมไทย และมีมิตรในอาเซียนได้อย่างมีความสุข รวมทั้งสามารถใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตน

วัตถุประสงค์หลักของการวิจัย

- 1.1 เพื่อพัฒนากิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์
- 1.2 เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์
- 1.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน และ ผู้ปกครอง ที่มีต่อการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามค่านิยมหลัก 12 ประการของนักเรียน หลังการใช้กิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับค่านิยม กระบวนการกระจำงค่านิยม การพัฒนาหลักสูตร การออกแบบหน่วย การเรียน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การหาประสิทธิภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การประเมินผลการใช้กิจกรรม ฯ กำหนดขอบเขตเนื้อหาค่านิยมหลัก 12 ประการของคนไทย ตามนโยบายของคณะกรรมการการศึกษาความสงบแห่งชาติ (คสช) ในการวิจัยครั้งนี้ สรุปได้จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 5 รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงาม ข้อ 6 มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ ห่วงดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน ข้อ 7 เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง ข้อ 9 มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ข้อ 10 รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี และข้อ 12 คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง (กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ , 2558) เพื่อพัฒนากิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ตอบสนองความต้องการของรัฐบาล เพื่อเตรียมพร้อมสู่การเปลี่ยนแปลง และศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เกิดการเรียนรู้ และเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ รวมทั้งความคิดเห็นของนักเรียน และ ผู้ปกครอง ที่มีต่อการประเมินผลการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามค่านิยมหลัก 12 ประการของนักเรียน หลังการใช้กิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา และประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) โดยลำดับดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาบริบทการจัดการกิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนากิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้กับครูแนะแนว และครูที่ทำหน้าที่สอนกิจกรรมแนะแนว จำนวน 50 คน ระหว่างวันที่ 19-20 กุมภาพันธ์ 2559

จำนวน 2 วัน โดยมีวิทยากรทั้งหมด 4 คน ได้แก่ 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจษฎา บุญมาโฮม จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม 2) อาจารย์ วิชา เกตุเทพา โรงเรียนสตรีวิทยา 2 ในพระบรมราชูปถัมภ์ 3) อาจารย์สุภรณ์ แชตระกูล โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย และ 4) อาจารย์ ดร.บงกชกุล เจริญสุข วิทยาลัยพาณิชยการบางนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทการจัดกิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ และเพื่อให้ความรู้ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และการเขียนแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ค่านิยมหลัก 12 ประการ รวมทั้งขออาสาสมัครครูแนะแนวร่วมออกแบบและพัฒนากิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ ร่วมกับผู้วิจัย และเข้าร่วมเป็นหน่วยวิจัย ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นพัฒนากิจกรรมการแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ สำหรับนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยการศึกษานแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างค่านิยม ค่านิยมหลัก 12 ประการ ตามนโยบายของ คสช. ศึกษาเอกสารการพัฒนาหลักสูตร การสร้างหน่วยการเรียนรู้ และการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ กำหนดขอบเขตและเรียงลำดับเนื้อหาในกิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ โดยการจัดเนื้อหาคำนึงถึงวุฒิภาวะ พัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละวัย และจุดเน้นการพัฒนาค่านิยมหลัก 12 ประการ ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่า มีจุดเน้นค่านิยมหลัก 12 ประการที่ต้องสอนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ ข้อ 5 ข้อ 6 ข้อ 7 ข้อ 9 ข้อ 10 ข้อที่ 12 ร่วมกับครูแนะแนว และครูที่สอนกิจกรรมแนะแนว ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2559 – เดือนเมษายน 2559 โดยครูส่งกิจกรรมให้กับผู้วิจัยเป็นผู้รวบรวม และผู้วิจัยได้พัฒนาเพิ่มเติม โดยสรุป ผลการพัฒนากิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ สำหรับนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ทั้งหมด 4 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 รู้จักตน มีกิจกรรมจำนวน 1 แผน ใช้เวลา 2 ชั่วโมง หน่วยที่ 2 กระบวนการสร้างค่านิยม มีกิจกรรมจำนวน 5 กิจกรรม ใช้เวลา 6 ชั่วโมง หน่วยที่ 3 ค่านิยมควรรู้ มีกิจกรรมจำนวน 7 กิจกรรม ใช้เวลา 7 ชั่วโมง และหน่วยที่ 4 ค่านิยมของฉัน มีกิจกรรมจำนวน 1 กิจกรรม ใช้เวลา 1 ชั่วโมง ใช้เวลาจัดกิจกรรมจำนวน 16 ชั่วโมง และประเมินประสิทธิภาพกิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ สำหรับนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ และคู่มือโดยแบบประเมินประสิทธิภาพเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ประเมินความสอดคล้องของกิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ สำหรับนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ กับหน่วยการเรียนรู้ในประเด็นของพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม การนำไปใช้ในสถานศึกษา และเป็นประโยชน์กับวงวิชาการ พบว่า ทุกกิจกรรมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดีขึ้นไป นำกิจกรรมฯ ไปเพิ่มเติม และปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลการใช้กิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ สำหรับนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นหน่วยวิจัย ทั้งหมด 4 โรงเรียน เพื่อขอตกลงใช้แผนการเรียนรู้ในกิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการสำหรับนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2559 - เดือนตุลาคม พ.ศ. 2559 ผู้วิจัยพบกับครูแนะแนวที่เป็นหน่วยวิจัย เพื่ออธิบายและมอบคู่มือการใช้กิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการสำหรับนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ พร้อมทั้งตอบข้อซักถาม รวมทั้งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วย 1) กิจกรรมและแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการสำหรับนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 4 หน่วย รวมทั้งหมด 12 กิจกรรม 2) แบบสัมภาษณ์ครู ในประเด็น การกิจกรรมมีความเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของนักเรียน แผนการเรียนรู้ในกิจกรรมสามารถนำไปสอนได้ สื่อ/ อุปกรณ์มีความเหมาะสมกับนักเรียน ประโยชน์ที่นักเรียนและครูได้รับจากกิจกรรม และข้อเสนอแนะ หรือ สิ่งที่ต้องปรับปรุงในการนำกิจกรรมไปใช้ 3) พฤติกรรมการสอนของครู และพฤติกรรมของนักเรียน 4) การเขียนอนุทิน ในประเด็นความรู้ที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการเรียนรู้ และความรู้สึกที่มีต่อการเรียน และ 5) แบบประเมินการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามค่านิยมหลัก 12 ประการ สำหรับนักเรียน และผู้ปกครอง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน และ ผู้ปกครอง ที่มีต่อการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามค่านิยมหลัก 12 ประการของนักเรียนหลังการใช้กิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้ร่วมวิจัยจำนวน 4 ท่านหลังจากสิ้นสุดภาคการศึกษาที่ 1/2559 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ไดมาจากครูผู้ร่วมวิจัยมาวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียน และ ผู้ปกครอง ที่มีต่อการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามค่านิยมหลัก 12 ประการของนักเรียนด้วยคำร้อยละ

ผลการวิจัย

พบว่า

1. ผลการศึกษาบริบทแนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนค่านิยมหลัก 12 ประการ โรงเรียนจัดได้ออกเป็น 3 ลักษณะ 1) บูรณาการ หรือสอดแทรกในรายวิชาต่างๆ โดยเฉพาะสอดแทรกไว้ในรายวิชาสังคมศึกษาเนื่องจากเนื่องจาก เป็นรายวิชาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับค่านิยม 2) จัดไว้ในชั่วโมงกิจกรรมแนะแนว ที่มีขอบข่ายการแนะแนวทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพและด้านส่วนตัวและสังคม และ 3) จัดบูรณาการ หรือสอดแทรกในโครงการ หรือกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นในวันสำคัญ

2. การพัฒนากิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ มีประสิทธิภาพพระดับมากที่สุด จำนวน 7 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 6 อดได้ รอได้ ทนได้ (ค่าเฉลี่ย 4.68) กิจกรรมที่ 8 ทำดีเพื่อพ่อ อยู่อย่างพอเพียง (ค่าเฉลี่ย 4.66) กิจกรรมที่ 11 จิตอาสา มีคุณค่า (ค่าเฉลี่ย 4.64) กิจกรรมที่ 9 สืบทอดต่อสาน จากวันวานถึง วันนี้ (ค่าเฉลี่ย 4.60) กิจกรรมที่ 1 ฉันทพัฒนา และกิจกรรมที่ 4 รวมค่านิยมเป็นหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย 4.54) กิจกรรมที่ 5 เด็กดีมีกตัญญู (ค่าเฉลี่ย 4.52) ตามลำดับ และกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพพระดับมาก จำนวน 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 3 ค่านิยมอันดับหนึ่งในใจเรา (ค่าเฉลี่ย 4.47) กิจกรรมที่ 7 ความซื่อสัตย์นั้น สำคัญไฉน (ค่าเฉลี่ย 4.40) กิจกรรมที่ 2 มารู้อีกค่านิยมกันเถอะ (ค่าเฉลี่ย 4.38) กิจกรรมที่ 12 ยืนหยัด ชื่นชม สม่่าเสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.80) และกิจกรรมที่ 10 ไชยชนสุร่งหลัง (ค่าเฉลี่ย 3.58) ตามลำดับ

3. ผลการประเมินผลการใช้กิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ของครู พบว่า กิจกรรมจำนวน 12 กิจกรรมสามารถนำไปใช้สอนได้ทุกแผนจากเกณฑ์ประเมินทั้งหมด 4 ข้อ คือ 1) กิจกรรมมีความเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของนักเรียน 2) แผนการเรียนรู้ในกิจกรรมสามารถนำไปใช้สอนได้ 3) สื่อ/ อุปกรณ์มีความเหมาะสมกับนักเรียน และ 4) ประโยชน์ที่นักเรียนและครูได้รับจากกิจกรรม กิจกรรมจำนวน 12 กิจกรรมทั้งหมดสามารถนำไปใช้สอนได้ มีความเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของนักเรียน และเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียนและครู

4. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน และ ผู้ปกครอง ที่มีต่อการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามค่านิยมหลัก 12 ประการ ของนักเรียน หลังการใช้กิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ จากโรงเรียนที่เป็นหน่วยวิจัย ทั้ง 4 โรงเรียน พบว่า นักเรียนโรงเรียนวิทยานุกูลนารี โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม โรงเรียนบ้านทุ่งสมอ และโรงเรียนบ้านห้วยลาดมีความคิดเห็นต่อการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามค่านิยมหลัก 12 ประการ อยู่ในระดับดี ถึงดีเยี่ยม (70 – 100) ร้อยละ 100 คือ ข้อ 9 มีสติ รู้ตัว รู้ทำปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สำหรับผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครอง ของนักเรียนโรงเรียนวิทยานุกูลนารี โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม โรงเรียนบ้านทุ่งสมอ และโรงเรียนบ้านห้วยลาด มีความคิดเห็นต่อการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามค่านิยมหลัก 12 ประการของนักเรียนในปกครองของตน ในระดับดี ถึงดีเยี่ยม (70 – 100) ร้อยละ 100 คือ ข้อ 7 เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระ ประมุข และข้อ 12 คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

สรุปและวิจารณ์ผลวิจัย

ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ตามลำดับ ดังนี้

1. การพัฒนากิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 12 กิจกรรม มีประสิทธิภาพพระดับมาก ขึ้นไปทุกกิจกรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ขั้นตอนการพัฒนากิจกรรมฯ เริ่มต้นจากการศึกษาบริบทการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนทุกรูปแบบที่โรงเรียนจัดด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนากิจกรรมแนะแนวค่านิยมหลัก 12 ประการ กับครูแนะแนว และครูผู้สอนที่สนใจเข้าร่วมการประชุม จำนวน 50 คนและนำข้อมูลที่ได้เป็นขอบข่ายการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และได้กำหนดขอบข่ายค่านิยมหลัก 12 ประการจำนวน 6 ข้อ ตามจุดเน้นการสอนค่านิยมหลัก 12 ประการในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 6 ข้อ และผู้วิจัยได้พัฒนากิจกรรมร่วมกับครูผู้เข้าร่วมโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการจึงทำให้กิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 12 กิจกรรม มีประสิทธิภาพพระดับมากขึ้นไปทุกกิจกรรม ซึ่งขั้นตอนที่พัฒนา กิจกรรม ฯ ก็เป็นไปตามแนวทางที่ วิภา เกตุเทพา และ สุภรณ์ แซ่ตระกูล (2555 : 126)ได้เสนอแนะในการจัดกิจกรรมแนะ

แนวเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้เสนอไว้ว่าก่อนจัดทำกิจกรรมต้องมีการศึกษาบริบทของโรงเรียน แล้วจึงกำหนดขอบข่ายของเนื้อหา ออกแบบกิจกรรม สื่อ อุปกรณ์ตลอดจนการวัดผล และการประเมินผล

2. การประเมินผลการใช้กิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัด เพชรบูรณ์ พบว่า กิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถนำไปใช้สอนได้ทุกแผนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ในประเด็นที่ กิจกรรมมีความเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ ของนักเรียนนั้น เนื่องจากกิจกรรมฯ จะเน้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์ และการอภิปรายจากวิทัศน์ที่ให้นักเรียนได้ดู การอ่านบทความ การเขียนสรุปสิ่งที่เกิดขึ้น เป็นต้น เพราะในการสรุปกิจกรรมนักเรียนจะได้เป็นผู้ตัดสินใจ เลือกด้วยตนเอง ซึ่งจะสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเปียเจท์ (อชรา เอบสุขสิริ 2556 : 58) ที่กล่าวว่า พัฒนาการทางสติปัญญาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจะมีความคิดแบบเหตุผลเชิงนามธรรม ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนวัยนี้ ต้องเน้นให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเพื่อเกิดการเรียนรู้ที่กว้างขวาง รวมทั้งการเกิดความตระหนักในสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ ซึ่งก็จะสอดคล้องกับวิธีการสร้างค่านิยมผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างค่านิยมให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ที่ต้องผ่านกระบวนการที่เริ่มต้นจาก จากการเลือกโดยอิสระ จากทางเลือกที่หลากหลาย และเมื่อผู้เรียนได้พิจารณาผลที่เกิดขึ้นแล้ว จะเกิดความภูมิใจ และยินดีที่จะเลือกกระทำสิ่งนั้น กล้ายืนยันที่จะเปิดเผยสิ่งที่ตนเลือก พร้อมทั้งแสดงพฤติกรรมตามที่ตนเลือกอย่างซื่อ ๆ แต่จากการสัมภาษณ์ครูผู้ร่วมวิจัยที่ใช้กิจกรรม ฯ พบว่า ผลของนักเรียนบางคน ไม่สอดคล้อง จากคำพูดของครูผู้ร่วมวิจัยที่กล่าวว่า “ การทำกิจกรรมมากๆ เด็กน่าจะมีความคิดสร้างสรรค์ แต่ตรงกันข้ามเด็กไม่คิด เนื้อหามากเกินไป วิเคราะห์มากเกินไป ให้นักเรียนเลือก นักเรียนเกิดความลังเลเลือกไม่ได้ ” แต่อย่างไรก็ตาม แผนการเรียนรู้อิงกิจกรรม ฯ ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้สอนได้ จากคำพูดของครูผู้ร่วมวิจัยได้กล่าวว่า “ ใช้สอนได้ทั้งหมด ดีแล้ว มีความชัดเจนขั้นตอนการสอน ดำเนินการไปได้ แม้บางครั้งการสอนก็ประสบปัญหาบ้างก็รวบกิจกรรมเพราะหยุดบ่อย ให้เวลา กับเด็กได้คิด สอนให้เป็นคนดีสอนยากอยู่แล้ว ” ซึ่งสอดคล้องกับครูผู้ร่วมวิจัยอีกท่านหนึ่งกล่าวว่า “ นำไปใช้จริง ๆ ก็ดี ” สำหรับเรื่อง สื่อ/ อุปกรณ์มีความเหมาะสมกับนักเรียน ดังที่ครูผู้ร่วมวิจัยกล่าวว่า “ นักเรียนชอบสื่อที่เป็นพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กิจกรรมที่ 6 เรื่องความอดได้ รอได้ ทนได้ ที่ให้อ่านเรื่องก่อนหิน ทำให้เกิดแง่คิดว่าความอดทนคืออะไร ” ครูผู้ร่วมวิจัยอีกท่านหนึ่งกล่าวว่า กิจกรรมที่ 11 จิตอาสา มีคุณค่า และกิจกรรมที่ 12 ยืนหยัด ชื่นชม สม่่าเสมอ ที่ปิดการเรียนได้อย่างงดงาม ” แต่อย่างไรก็ตามครูผู้ร่วมวิจัยต้องการให้มีการปรับสื่อให้เหมาะสมสำหรับแต่ละชั้น ดังคำพูดของครูที่กล่าวว่า “ เด็กชั้น 1 ควรทำเป็นวิทัศน์ที่คนผลมการ์ตูน เพราะบางเรื่องนักเรียนยังไม่มีประสบการณ์ เพราะถ้ามีการเคลื่อนไหว มีเสียงพูด ทำให้สร้างแรงจูงใจได้ เหมาะสมกับยุคสมัย ” แต่ก็ข้อขัดแย้งกันในกรณีที่เป็นเพลง ดังคำพูดของครูผู้ร่วมวิจัยที่กล่าวว่า “ ถ้าเป็นเพลงปลุกใจ เช่น เพลงสยามมาลุสดีนักเรียนไม่เคยฟัง เพลงชาติร้องได้แต่ร้องเบาๆ เด็กสมัยชอบฟังเพลงเกาหลี นักเรียนไม่อินกับบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ นักเรียนไม่ทราบ ” สำหรับใบงานที่จัดให้ก็เหมาะสมกับเนื้อหา แต่ต้องการให้ปรับให้เหมาะสมกับเวลา ดังคำพูดของครูผู้ร่วมวิจัยที่กล่าวว่า “ ควรกิจกรรมให้จบใน 1 ชั่วโมง เพราะความสนใจอยู่ที่เพื่อนฟรีเซ็นท์ในห้องเรียน ไม่ควรเขียนอนุทินทุกชั่วโมง ให้เขียนทุกวัน เด็กเขียนไม่เป็น ” และ ประโยชน์ที่นักเรียนและครูได้รับจากกิจกรรม นักเรียนได้เกิดความตระหนักได้อย่างมากในเรื่องความพอเพียงที่เกิดจากข้อ 10 จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ จากคำพูดของครูผู้ร่วมวิจัยที่กล่าวว่า “ คำว่า พอเพียง เป็นเรื่องใกล้ชิดตัวเขา นักเรียนบอกว่า ในหลวงทำมาหากินขนาดนี้เลยหรือ มีความรักชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์ ” การที่นักเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม ทำให้ได้ฝึกการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ได้เรียนรู้ และฝึกปฏิบัติ ความเป็นประชาธิปไตยไปด้วยกันในขณะทำกิจกรรม ฯ “ มีความรักในวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของตน เช่น ประเพณีเผาข้าวหลามทำจากข้าวพญาลิ้มแกง ถ้าใหญ่ที่น้ำหนาว ” และที่สำคัญที่ครูพบว่าเป็นประโยชน์กับนักเรียนในเรื่องของการสร้างจิตสำนึกเป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ดังคำพูดของครูผู้ร่วมวิจัย ที่กล่าวว่า “ นักเรียนจะต้องรู้จักตนเอง เข้าใจจิตใจและค่านิยมของตน จะช่วยในการเรียนต่อ และมีผลต่อการเลือกอาชีพต่อไป ”

3. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน และ ผู้ปกครอง ที่มีต่อการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามค่านิยมหลัก 12 ประการของนักเรียน หลังการใช้กิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ มีผลสรุป ดังนี้

1) นักเรียนโรงเรียนวิทยานุกุลนารี โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม โรงเรียนบ้านทุ่งสมอ และโรงเรียนบ้านห้วยลาดมีความคิดเห็นต่อการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามค่านิยมหลัก 12 ประการ อยู่ในระดับดี ถึงดีเยี่ยม (70 – 100) ร้อยละ 100 คือ ข้อ 9 มีสติ รู้ตัว รู้ทำปฏิบัติตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาจเนื่องมาจากกิจกรรมที่ 6 เรื่องความอดได้ รอได้ ทนได้ (มีค่าเฉลี่ย 4.68 ระดับประสิทธิภาพ มากที่สุด) และกิจกรรมที่ 8 ทำเพื่อพอ อยู่อย่างพอเพียง (มีค่าเฉลี่ย

4.46 ระดับประสิทธิภาพ มาก) และนักเรียนบอกว่าชอบกิจกรรมที่ 6 มากด้วย สำหรับตัวอย่างพฤติกรรมตามค่านิยมในข้อ 9 คือ 1) มีสติ ควบคุมอารมณ์ตนเองได้อย่างเหมาะสม 2) คิดและแก้ปัญหาได้ด้วยเหตุผล และ 3) ปฏิบัติตนเป็นคนดีสม่ำเสมอ นั้น จากการวิเคราะห์การเขียนอนุทินค่านิยมหลัก 12 ประการของนักเรียนที่ครูผู้ร่วมวิจัยให้นักเรียนทุกคนบันทึกหลังสิ้นสุดการทดลองใช้กิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ ประมาณ 1 สัปดาห์ โดยให้นักเรียนนำเสนอพร้อมลายเซ็นต์ของผู้ปกครองด้วยนั้น พบว่า นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมซ้ำ ๆ ดังนี้ “ตนมีสติ ก่อนทำอะไรจะมีสติ คิดก่อนเสมอ ” “ ทำแต่ความดี ” “ มีความอดทน ” “ มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ” “ ไม่ซื้อของที่ไม่สำคัญ ” “ ใช้กระดาษเหลือใช้ ” และพฤติกรรมที่เกิดขึ้น อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้วิธีการเสริมสร้างค่านิยมเป็นขั้นตอนในการทำกิจกรรม ๆ ที่นักเรียนต้องแสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลมาอธิบายสิ่งที่ตนได้คิดอย่างอิสระ รวมทั้งการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมจะต้องให้นักเรียนได้นำความรู้ที่ได้รับลงสู่การปฏิบัติหรือ แสดงพฤติกรรมอีกด้วย จึงทำให้นักเรียนทั้ง 4 โรงเรียนประเมินการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามค่านิยมหลัก 12 ประการของตนตรงกันอยู่ในระดับดี ถึงดีเยี่ยม (70 – 100) ร้อยละ 100

2) ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวิทยานุกูลนารี โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม โรงเรียนบ้านทุ่งสมอ และโรงเรียนบ้านห้วยลาด มีความคิดเห็นต่อการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามค่านิยมหลัก 12 ประการของนักเรียนในปกครองของตน อยู่ในระดับดี ถึงดีเยี่ยม (70 – 100) ร้อยละ 100 คือ ข้อ 7 เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข และข้อ 12 คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง นั้น ซึ่งความคิดเห็นของผู้ปกครองของนักเรียนทั้ง 4 โรงเรียน มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามค่านิยมหลัก 12 ประการไม่ตรงกันกับความคิดเห็นของนักเรียนที่ประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามค่านิยมหลัก 2 ประการของตนเอง ซึ่งสาเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากพฤติกรรมที่ผู้ปกครองสังเกตเห็นได้ชัด หรือแสดงออกที่บ้าน และเป็นพฤติกรรมที่นักเรียนอาจแสดงพฤติกรรมออกมาซ้ำ ๆ จากการวิเคราะห์การเขียนอนุทินค่านิยมหลัก 12 ประการของนักเรียนที่ครูผู้ร่วมวิจัยให้นักเรียนทุกคนบันทึกหลังสิ้นสุดการทดลองใช้กิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ ประมาณ 1 สัปดาห์ ได้ตัวอย่างพฤติกรรมตามค่านิยมในข้อ 7 ที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมออกมาซ้ำ ๆ เช่น การมีคารวะธรรม สามัคคีธรรม และปัญญาธรรมเหมาะสมตามวัย คือ นักเรียนมีพฤติกรรม ดังนี้ “ มีความสามัคคี ” “ ทำการบ้านด้วยตนเอง ” 2) แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น คือ “ เลือกหัวหน้ารองหัวหน้าตามความสามารถ ” และ 3) ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎ กติกา และระเบียบของโรงเรียน ห้องเรียน หมู่คณะและองค์กรได้เหมาะสมตามวัย คือ “ ซ้ำทางม้าลาย ” “ ทำตามกฎหมาย ” “ ทำตามกฎจราจร ” “ ดูรายการ คสช.” และตัวอย่างพฤติกรรมตามค่านิยมในข้อ 12 ได้แก่ 1) เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม คือ นักเรียนมีพฤติกรรม ดังนี้ “ ช่วยเหลือเพื่อน ” “ เลือกหัวหน้ารองหัวหน้าตามความสามารถ ” “ ใช้พัดลมเสร็จก็ปิด ” “ ซักผ้าให้พ่อแม่ ” “ ทำความสะอาดบ้านและล้างจาน ” “ ช่วยพี่เก็บของ ” . 2) ไม่ทำลายสิ่งของ เครื่องใช้ที่เป็นของส่วนรวม คือ นักเรียนมีพฤติกรรม ดังนี้ “ นั่งศาลาสาธารณชนแล้วรักษาความสะอาด ” “ ไม่ทำลายข้าวของ ” 3) อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ นักเรียนมีพฤติกรรม ดังนี้ คือ “ ห้ามทิ้งขยะลงคลอง ” “ เก็บขยะช่วยครู ” “ เอน้ำล้างรถมารดน้ำต้นไม้ ” และ 4) มีจิตสาธารณะ “ มีน้ำใจส่งการบ้านให้เพื่อน ” “ ห้ามทิ้งขยะลงคลอง ” “ เก็บขยะช่วยครู ” “ เอน้ำล้างรถมารดน้ำต้นไม้ ” แต่พฤติกรรมดังกล่าวอาจเกิดจากการทำกิจกรรมที่ 8 ทำเพื่อพ่อ อยู่อย่างพอเพียง (มีค่าเฉลี่ย 4.46 ระดับประสิทธิภาพ มาก) และกิจกรรมที่ 11 จิตอาสา มีคุณค่า (มีค่าเฉลี่ย 4.64 ระดับประสิทธิภาพ มาก) และทั้ง 2 กิจกรรมที่กล่าวมาแล้ว ทั้งนักเรียนและครูชอบกิจกรรมทั้งสองกิจกรรมนี้ และเห็นว่า มีประโยชน์ จากคำพูดของครูผู้ร่วมวิจัย ได้กล่าวว่า “ นักเรียนสามารถนำความพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ดี และ มีความสามารถในการนำเสนอปัญหา และการแก้ปัญหาได้อย่างหลากหลายน่าสนใจ ”

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1.1 การนำกิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ไปใช้ในโรงเรียน ควรมีการอบรมให้ความรู้การใช้กิจกรรมฯ โดยให้ครูได้ศึกษาคู่มือก่อนการใช้ เพื่อเห็นภาพรวมของกิจกรรมฯทั้งหมด และที่สำคัญต้องทำความเข้าใจขั้นตอน /วิธีการบวนการกระจ่างค่านิยม (Value Clarification) มีทั้งหมด 7 ขั้นตอน

1.2 ในการทดลองและประเมินผลการใช้กิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ โรงเรียนควรจะใช้เกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้ประเมินผลการใช้โปรแกรมทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่ 1) กิจกรรมมีความเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียน 2) แผนการเรียนรู้ใช้สอนได้ 3) สื่อ/อุปกรณ์มีความเหมาะสม และ 4) กิจกรรมเป็นประโยชน์กับนักเรียนและครู

จากการวิจัยการใช้เกณฑ์จะเป็นการตรวจสอบและประเมินการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนได้อีกทางหนึ่ง

1.3 ในกรณีที่ไม่สามารถนำกิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ ไปสอนในช่วงกิจกรรมแนะแนว ครูสามารถนำไปบูรณาการร่วมกับกิจกรรม/โครงการที่โรงเรียนจัดขึ้นได้ เช่น กิจกรรมวันไหว้ครู กิจกรรมวันแม่แห่งชาติ ณาการโรงเรียน โครงการกำจัดขยะ โครงการกำจัดลูกน้ำยุงลาย เป็นต้น หรือนำไปใช้ในการสอนวิชาสังคมศึกษา ซึ่งกิจกรรมที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ครูสามารถพัฒนาเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการได้หลายประการ เช่น ข้อ 5 รักษาวัฒนธรรม ประเพณีไทยอันงดงาม ข้อ 6 มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เพื่อแบ่งปันกัน ข้อ 7 เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ข้อ 12 คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง และข้อ 10 จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี เป็นต้น ซึ่งถ้าทำเช่นนี้ได้จะเป็นประโยชน์กับโรงเรียนที่มีกิจกรรมมาก เพื่อให้นักเรียนจะได้เรียนรู้ทั้งภายในห้องเรียน และนอกห้องเรียน และโรงเรียนสามารถประเมินผลพฤติกรรมกรรมมีค่านิยมหลัก 12 ประการของนักเรียนในสถานการณ์จริงได้

1.4 กิจกรรมทุกอย่างที่จัดขึ้นจะต้องมีกิจกรรมการแสดงความคิดเห็น การอภิปรายเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาความคิด การรับฟังความคิดเห็นจากเพื่อน ๆ ภายในห้องเรียน

1.5 การใช้สื่ออุปกรณ์ในกิจกรรม ถ้าเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 นั้นสื่อจะเป็นนิทาน การ์ตูนได้ เพราะนักเรียนยังไม่มีประสบการณ์ เพื่อให้กิจกรรมน่าสนใจ

1.6 การจัดการเรียนการสอนค่านิยม ครูจะต้องสอนซ้ำ ๆ ย้ำ ๆ เพื่อให้นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมจนเกิดเป็นนิสัย และพ่อแม่ ผู้ปกครองต้องร่วมมือกับโรงเรียนช่วยกันพัฒนาค่านิยมของนักเรียนภายนอกห้องเรียนอีกด้วย พร้อมทั้งเป็นตัวอย่างให้กับนักเรียนอีกด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1.1 ควรจะมีการทดลองใช้กิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ต่อเนื่องอย่างน้อย 2 ปี เพื่อมีการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรม ๆ ต่อไป

1.2 ควรมีการพัฒนากิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ สำหรับนักเรียนทุกระดับและแยกเป็นชั้นปี ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 6 ให้ครบทุกชั้นปี เพื่อสร้างกิจกรรม ๆ ที่มีประสิทธิภาพ และเป็นการวางระบบการเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียน จนครบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 ควรจะได้มีการวิจัยเกี่ยวกับการทำคลังกิจกรรมค่านิยมหลัก 12 ประการ ด้วยวิธีการสอนในรูปแบบอื่น ๆ

1.4 ควรมีการวิจัยรูปแบบการจัดกิจกรรมค่านิยมหลัก 12 ประการ ที่มีประสิทธิภาพ ในสถานศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียน และสังคม

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ช่อลัดดา ขวัญเมือง รองศาสตราจารย์พิศมัย หาญสมบัติ รองศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ มั่งคั่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มานี แสงศิริ และอาจารย์ณฤมล เปี่ยมปัญญา เป็นอย่างสูงที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ทรงคุณค่าทำให้งานวิจัยครั้งนี้ได้ผลการวิจัยที่เป็นประโยชน์กับวงการวิชาการ และขอขอบคุณท่านผู้บริหารโรงเรียนวิทยานุกูลนารี โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม โรงเรียนบ้านทุ่งสมอ และโรงเรียนบ้านห้วยลาด ที่อนุญาตให้โรงเรียนเป็นหน่วยวิจัย รวมทั้งคณะครู ได้แก่ ครูศรัณญา พิธิปัญญกุล ครูฉนิต ฤทธิรอด ครูสม-ถวิล แสงนาก ครูกำไล มีไทย ครูสิริกานต์ มีไทย และครูวิภาดา พรหมอินทร์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเป็นผู้ทดลองใช้กิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ครั้งนี้ รวมทั้งขอขอบคุณนักเรียน และผู้ปกครองจำนวน 112 คน ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลในการวิจัยเป็นอย่างดี ตลอดจนขอขอบคุณคณะวิทยากรที่เป็นผู้จุดประกายของงานวิจัย คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษภา บุญมาโฮม ครูวิภา เกตุเพทา ครูสุภรณ์ แซ่ตระกูล และดร.บงกชกุล เจริญสุข ที่ให้ความกรุณาเป็นวิทยากรบรรยายในการเริ่มต้นทำวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งครูมนตรีรสสา เชื้อสุวรรณ ที่ให้กำลังใจเสมอมา

ผู้วิจัยขอขอบคุณและชื่นชมผู้ร่วมวิจัยที่ได้เสียสละ ทูมเททั้งความรู้ความสามารถในการทำงานวิจัยครั้งนี้อีกครั้ง และขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่เห็นความสำคัญของการวิจัยและสนับสนุนทุนวิจัยในครั้งนี้ ด้วยคุณประโยชน์ที่เกิดจากงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัย ขอขอบคุณงามความดีให้แก่บุคคลที่ได้กล่าวนามข้างต้น และบุคคลที่จะนำไปใช้ในเป็นประโยชน์ไว้ ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้. (2558). **ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ**.
 หนองบัวลำภู: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1.
- วิภา เกตุเทพา และ สุภรณ์ แซ่ตระกูล. (2555) **หลักสูตรและแผนการจัดการจัดกิจกรรมแนะแนวระดับชั้น ม 1-ม.6** .
 กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์แนะแนวประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 : โรงเรียนสตรีวิทยา 2 ในพระ
 ราชมงคลสมเด็จพะศรีนครินทร์ราชบรราชชนนี.
- อัครา เอ็บสุขศิริ. 2556. **จิตวิทยาสำหรับครู**. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.